

Szerző: *Kolnay László*
 Cím: *Dunáról fúj a szél...*

Forrás: *Fóris Ujság*

Bn. 1940 I. 2i

Hely

Idő

1940

Személy

A Duna évszázados titkai

Amikor aztán új századok jöttek és felragyogott a kereszt annak első vértanúja, Szent Gellért, a lángolólelkű püspök, a Duna vértanúja is lett. A pogányság utolsó hívei Szent Istvánnak, az apostolkirálynak e mélységesen vallásos munkatársát a mai Szent Gellért-hegy szikláiról taszították a Duna mélységébe. De sokat tündökölt a Duna a későbbi magyar századokban is. A Dunának köszönheti a magyar Mátyás királyt is. Mert, ha kövé nem dermed a Duna jege 1458 telén s a Mátyáspárti kismemesek Budára nem kelnek, hogy a főurakat Mátyás elfogadására késztesse, azok bizony olyan királyt választottak volna, akinek üstökét ők tarthatják a kezükben. Amikor 1526-ban a mohácsi csatavesztés után a férjét gyászoló Mária királyné naszádra szállt és megindult föl a Dunán, a török elől a német felé, gályáit, bennük a magyar királyok legdrágább kincseit, török ágyúgolyók Dömös és Esztergom táján süllyesztették a Duna hallgató hüllámaiba. A Duna hőse volt Kund bűvár is,

Minden percben más és más vikek áramlanak alá a Dunán s a magyar sorsfolyó mégis örök: mindig változik, mindig ugyanaz, — állandó változás, változatlan állandóság. Ősi magyar víz a Duna, Magyarország ütőere. A Duna mellett, a Tisza s a Duna között állott ezerötyszáz évvel ezelőtt Attila királynak, Isten ostorának sátorárába, a húnok kirepítő fészke. A lovas, állattenyésztő nomádnépek, a hún, meg a magyar is, a földet csak a folyók szerint nevezték, mert a földnek a szilajpásztor, a lovasnomád, a betyár számára csak a víz szabott határt. A Dunát megúsztatva rontottak rá a kővárosokat lakó Európára Attila szittyái, köztük a Magyaritörzs ősei is. A honfoglaló magyarok is Megyernél és Kelenhegyénél kelének át a Dunán. A Duna mente mutatta nekik az utat a kalandokat rejtő Nyugat felé. A Duna párájából bontakoztak elő a szilaj lovasok, akiknek lába nyomát felperzselt falvak, vert seregek jelezték. A kényszerű békeség éveiben aztán megint csak a Duna mentén tértek haza a világróbbáló meseszerű hősi ősök és végül is megtelepültek a Duna mellett.

(Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

aki a magyar királyra támadt német császár száz naszádját Pozsony alatt egy éjszaka bűvár-úszással egy szálíg megfürta. És azóta is mit el nem nyelt a Duna! Vad kiöntéseivel évente rontotta romba a viruló falvakat, de magát Pest városát is, legutóbb 1838-ban.

A finnek vándormadarai a téli Dunán

Télen, amikor befagy és megáll a jege, az ember szinte nem is érti, mi az a nagy fehér térség a farkaszemet néző rakparti ház-sorok közt. A pesti Duna jegén újabban a távoli Északra vándormadarai adnak egymásnak téli találkozókat. Ahogyan a mi csi-csergő fecskéink, kelepelő gólyáink távol Délszakra szárnyalnak telente, úgy jönnek helyükbe hozzánk a testvér Finnország, Lappföld, meg a svéd fjordok sirályai, halászmadarai. A nagyváros Dunajegén élelmet találnak az árva és ma már fele-életükben magyar madarak. Magyar madarak, mert hozzátartoznak a

emberben, gazdagnak erzi magát a szegény, mert ime, valakinek még ő is adhat. Tavasszal aztán, amikor enged a jég és vidul a határ, szárnyra kelnek a mi délgetett téli vendégeink is, Északra kelnek és mennek vissza, a magyar város és a magyar táj üdvözetét vinni a jeges Finnország hősi lakóinak.

Csendélet a rakpart lépcsőin

És amikor újra megindul a Duna és ragyogó kék égből árad a napfény, a napos pesti Dunapart lépcsőire megy sütkérezni a szegény, az elesett, a munkanélküli. Az Erzsébethid pesti rakpartjának kövein fogyasztja el szegényes ebédjét a belvárosi üzlet kifutója, ott vár barnuló arc-színt a félórás ebédszünetre ide-szökött boltilány. A doloztalan sütkérező kis papircsónakokat csinál és egyenkint teszi rá őket a vén Duna hátára. A Dunakorzó divatos piperkőce nem ismeri és nem érti ezt a bajt, legfeljebb kis-kutyáját sétáltatja. Tavaly egyszer iskolásgyerekek veszekedtek

téli Budapesthez és hozzátartoznak a hajszolt pesti ember téli örömeihez. Azok a budapesti emberek, akik naponta átkelnek a hidakon, mind eltesznek reggelijük, ebédjük morzsáiból egy-egy falatot és alig van kedvesebb látvány, mint amikor megállnak a Margit-vagy a Lánchíd korlátjánál és morzsát dobálnak a csodálatos röptű, hószínű, piros lábú sirályoknak.

Mennyi melegség van ilyenkor a fagyos világban! Törekvő fiatalok, zord öregek játszanak a madarakkal, melyek röptükben szinte kézből kapják el a falatot. Ilyenkor felérez az örök gyermek az

ezeket a kőlépesőket. Átugrálták a szunnyadókat, viháncoltak, de egyszerre csak a biztos úr, az Erzsébethidi életvédelmi mentőállomás derék rendőre ránézett a pesti körengeteg ingyen-napozóira, megenyhült az arca s rászólt a gyerekekre:

— Ne rendetlenkedjétek! Nem látjátok, hogy itt alszanak!

Odamentünk az emberséges rendőrhöz, *Baranyi Mihály* biztos úrhoz. Híres ezermester. Amíg a Duna hullámaait nézi s vigyáz a pesti szerencsétlenek szerencsétlenségeire, szívderítő találma-

385.63

nyokon törí a fejét. Csodájára jártak még a dunaparti szállók vendégei is annak a kis közlekedési rendőrbabájának, amit maga agyalt ki. Ugy handabandázott kezével a szélben ez a kisrendőr, mint a szélmalom vitorlája, sőt még a talpán is fordult körbe-körbe. De Baranyi Mihály székeklykaput is faragott a mentőtutajra, sőt nem egy hasznos találmányát szabadalmaztatta is, miközben egyre-másra emelgette ki azokat, akik megkedvetlenedve az élettől halkán belesuhantak a Duna habjaiba.

A Duna fölsége

Most jég fedi a Dunát. Elűzte a fűрге csavargózósöket, el a vad-evezösöket, kikergette a vízből a víg fürdőzőket. A halak a jég alatt úgy élík lusta életüket, olyan békén és zavar nélkül, mint az idők kezdetében. Az emberek csoportosan álldogálnak a Duna partján és nézik. A Duna és a jég fölséges nyugalommal vállat von, fintort vág a villamosra, az autóra, a rádióra, a repülőgépre, a technika ezer csodájára. Mintha az idők kezdete törne rá a világra a hideggel, a faggyal, a hóval, Tél apóval. A Dunának ugyan nem kévélykedik a technika. Csak Tél apó. Az emberek is azért nézik a Dunát, azért etetik a sirályokat, mert meg akarnak feledkezni egy percre az elgépiesedett élet rohanásáról, a háborúról, a telefonról és a rádióról. Mert gondolt-e ezek közül akármelyikre is az a fiatal-ember, aki a mult vasárnap a hídról észrevett egy törtszárnyú sirályt a jégen, megsajnálta, rámerészkedett a Duna páncéljára és megmentette a beteg madarat? Megmentette, pedig fölírhatták volna érte.

Dr. Zolnay László.